

IBSEN

NÓRA

**KATONA
JÓZSEF
SZÍNHÁZ
KECSKEMÉT
1970-1971**

Henrik Ibsen 1828-1906

A mi Nóránk

92 éve született Ibsen drámája, amelynek eredeti címe „Et dukkehjem”, azaz „Babaotthon”. Kétségtelen, hogy Ibsen akkor társadalmi-politikai töltésű tézis-drámát írt a női egyenjogúság érdekében. Ibsen egy újsághírben olvasott egy feleség váltóhamisításáról. Azonnal felismerte e témában a lehetőséget: ha továbbfejleszti az alaphelyzetet, elgondolásának megfelelően fejtheti ki nézetét a nőkérdésről, amely a múlt század második felében ugyanúgy az emberi felszabadulás kérdése volt, mint korunkban a néger-kérdés. Ilyen körülmények között jött létre a „Nóra” 92 évvel ezelőtt.

Nyilvánvaló, hogy ma és nálunk ezek a problémák lényegében megoldódtak. Éppen ezért a mi Nóra előadásunk úgy igyekszik hűséges tolmácsolója lenni Ibsennek, hogy a mai korszerűséget fejezze ki. Mi nem a nőkérdést látjuk ma a „Nóra”-ban, hanem a házasság intézményének a revízióját. Ibsen drámájában Nóra, a feleség az önzetlenség, az áldozatkészség jegyében él a házasságban, — férjéért, gyermekeiért, otthonáért. Helmer, a férj pedig az önmaga öröméért, a saját kényelméért „használja” a feleségét. Számunkra nem az egyik fél nő-mivolta, és társadalmilag hátrányos helyzete okozza a drámai konfliktust, ha-

nem az egyik fél önzetlensége beleütközik a másik fél önző magatartásába. Márpedig a korszerű házasságban mindkét fél a kölcsönösség és egymásért-élés jegyében tudja csak megteremteni a saját boldogságát. A „Nóra”-ban mi nem a leírt szöveg történetét akarjuk eljátszani, hanem a szereplők magatartását; ahogyan reagálnak egymás cselekedeteire. Ebben a történetben Nóra elveszti egyéniségét, önmagát a házasságban. Élete egyetlen válságos pillanatában — amikor férje, a helyett, hogy segítene neki, durván szembefordul vele — dőbben rá, mennyire hiábavaló volt eddigi önzetlen élete. Nóra drámája itt válik, korszerűvé; az öntudatra ébredő, az önmagát kereső ember drámájává. Az igazságot kereső ember szembefordulása a hazug, méltatlan

körülményekkel (ami nemcsak a környező társadalom, de saját maga fel nem ismert lehetősége is!)

Ibsen művészi céljai közt megemlítette: „Minden művemnek szellemi felszabadulás és megtisztulás volt a célja, mert az ember sohasem él egészen felelősség és bűnrészeség nélkül a társadalomban.” Ha a mi Nóra-előadásunk meghozza ezt a szellemi felszabadulást és megtisztulást, akkor nem dolgoztunk hiába.

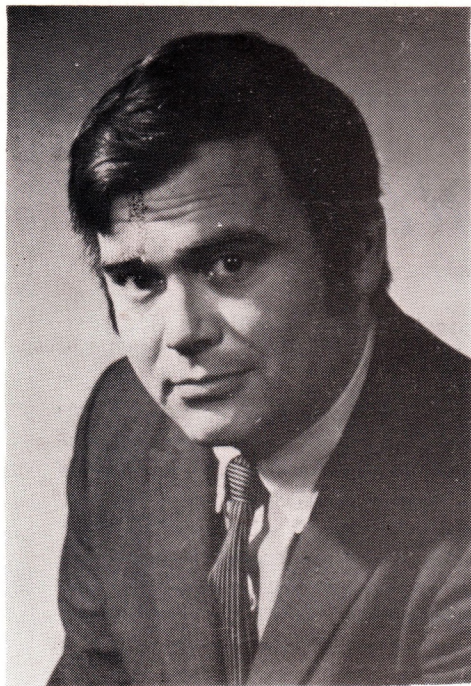
Udvaros Béla

*Déray
Camilla*

NÓRA:

Nem hiszem többé, hogy elsősorban feleség vagy anya vagyok. Azt hiszem, hogy legelsősorban ember vagyok. Éppen úgy, mint Te — vagy mindenesetre meg kell kísérelnem, hogy az legyek. Jól tudom, hogy a legtöbben neked adnak igazat. De én nem törődöm vele tovább, hogy az emberek mit mondanak. Nekem kell a dolgokkal tisztába jönnöm.

Áts Gyula

HELMER:

Máskor ne csináljon
ilyent az én kis énekes
madaram. Egy énekes
madárnak tiszta legyen
a csőre, úgy csicsereg-
jen, s ne hallasson ha-
mis hangokat.

Fekete Tibor

RANK DOKTOR:

Nem tudok jókedvű len-
ni, ha halál áll a há-
tam mögött. És így bűn-
hódni a más vétke mi-
att! Van ebben igazság?
És így, vagy úgy, min-
den családban van egy
ilyen engesztelhetetlen
megtorlás.

Nóra

Orömteli karácsonyi ünnepre készülődik Nóra asszony. Férjét, Torvald Helmer ügyvédet, a helybeli Részvény Bank igazgatójának nevezték ki. Megszűnnek majd a bizonytalan jövedelemből származó anyagi gondok. A karácsonyi bevásárlásból érkezik haza, amikor régi iskolatársnője, Krisztina Linde asszony látogatja meg. Özvegy lett, magányos, és Nóra közbenjárását kéri férjénél, hogy szerezzen neki állást a banknál. Egy újabb, váratlan látogató Nóránál Krogstad, aki sok évvel ezelőtt Nórának nagyobb összeget hitelezett váltó ellenében, amikor férje súlyos beteg volt. A jótállási aláírást Nóra apja nevében aláhamisította, miután az haldoklott. Krogstad most erre hivatkozva akarja kényszeríteni Nórát, hogy állása megtartása érdekében járjon közbe a férjénél.

Nóra fél elmondani urának e törvénybe ütköző bűncselekményét és ebben kéri Krisztina barátnője segítségét, aki valaha szerelmese volt Krogstadnak, de anyagi érdekből nem öhozzá ment feleségül. — A ház mindennapos vendége és legjobb barátja Rank doktor, akinek súlyos hátgerinc sorvadása van, az apja fiatalkori kicsapongásai következtében. E betegségének súlyosbodása nagy vallomásra kényszeríti Rank doktort; bevallja Nórának, hogy régóta halálosan szerelmes belé. E bonyodalmak közepette kerül Helmer kezébe Krogstad leleplező levele Nóra törvénybe ütköző cselekedetéről. A becsületét és újsütetű állását féltő Helmer durván kifakad felesége ellen és súlyosan elítéli megfontolatlanságáért. Nóra ebbeli elkeseredésében rádöbben, hogy férje csak sajátmagát félti és szereti, és csupán játékszere volt a baba-otthonban. Közli férjével, hogy eltávozik, otthagyja otthonát, gyermekeit, férjét és ezentúl nemcsak anyja és háztartást vezető asszony, de ember is szeretne lenni.

IBSEN

Nóra

Színmű 3 felvonásban

Fordította: Németh László

SZEREPLŐK:

Nóra	<i>Dévay Camilla</i>
Helmer	<i>Áts Gyula</i> <i>Mezey Lajos</i>
Rank doktor	<i>Fekete Tibor</i> Jászai-díjas
Krisztina	<i>Falvai Klára</i>
Krogstad	<i>Piróth Gyula</i>
Dajka	<i>Fraknói Sári</i>
Szobalány	<i>Körmendi Erika</i>
Boltiszolga	<i>Teszary Gábor</i>

Díszlettervező: CSINÁDY ISTVÁN
Jászai-díjas

Jelmeztervező: POÓS ÉVA

Rendező: UDVAROS BÉLA

Falvay Klára

KRISZTINA:

Szükségem van valakire, akinek anyja lehessenek, a maga gyermekeinek anyára van szükségük. Mi ketten egymásra vagyunk utalva Krogstad. Én bízom magában. Magával együtt mindent merek!

Piróth Gyula

KROGSTAD:

Az üzleti ügyekhez, az olyanokhoz, mint a kettőnké, elhiszi ugyebár, hogy értek. Ám tegyen, ahogy jónak látja. De azt megmondom: ha még egyszer kitaszítanak, maga is a társaságomban lesz.

Bajor Gizi: Nóra, Nemzeti Kamara Színház: 1941.

IBSEN HENRIK

(1828—1906)

Valaha szenvedélyes viták zajlottak körülötte. Forradalmat csinált a színpadon. Egy idő múlva elcsöndesült körülötte a harci zaj. Klasszikus lett. Kicsit poros és unalmas. Aztán ismét kiderült — halála óta többször — hogy művei nem tiszteletreméltó irodalmi és színháztörténeti relikviák, hanem élő, forró drámák.

Tekintélyes norvég családból származott, de korán árvaságra jutott. Patikus inas lett s a patika hűvös, orvosság-szagú levegőjéből robbant forró színpadi sikerek közé. Tanúja volt a kapitalizmus fénykorának és hanyatlásának. Sokat látott és tapasztalt. Megvetette a képmutatást és hazugságot, az elnyomást. Szabadságharcunkat 1848-ban verssel köszöntötte és csaknem börtönbe került a munkássággal fenntartott kapcsolatai miatt. Műveiben a szabadság-eszme mégsem politikai, inkább morális köntösben jelenik meg. Eszmény és valóság ellentéte sűrűsödik írásaiban drámai konfliktussá. Hősei megpróbálnak saját erkölcsi normák szerint élni, de kísérletük balul üt ki, mert a polgári társadalomban nincsenek többé igazi hősök, mert egyre inkább elnyomorodnak az eszmék.

Drámaírói pályája 1850-ben indult. Első sikereit Krisztániában aratta. Sok darabot írt, kezdetben romantikus drámákat, míg megtalálta sajátos hangját és kifejezési eszközeit. Munkásságában határkő a költői szépségekkel terhes Peer Gyn-t, amely szakítás a romantikával.

A Peer Gyn-t Rómában írta, ahova 1863-ban ösztöndíjjal jutott el. Ezután korának társadalmi problémái foglalkoztatták.

Nem adatott meg neki, hogy hazájában élhessen. Rengeg támadás érte. Életének legnagyobb részét önkéntes számkivetésben élte le külföldön. Rövid időt Olaszországban, Egyiptomban töltött, majd 21 esztendő Németországban. Legjobb és legtöbb vihart támasztó műveit (A társadalom támaszai, Nóra, Vadkacsa) Németországban írta.

Műsornaptár

Április 2. péntek este 7 óra	Katona bérlet
Április 3. szombat este 7 óra	Csortos bérlet
Április 4. vasárnap du. 3 óra	Tsz. és nyugdíjas bérlet
Április 4. vasárnap este 7 óra	Madách bérlet
Április 5. hétfő	Szünnap
Április 6. kedd este 7 óra	Somlay bérlet
Április 7. szerda este 7 óra	Bajor bérlet
Április 8. csütörtök este 7 óra	Déryné bérlet
Április 9. péntek este 7 óra	Blaha bérlet
Április 10. szombat este 7 óra	Jászai bérlet
Április 11. vasárnap du. 3 óra	Móra bérlet
Április 11. vasárnap este 7 óra	Berky bérlet
Április 12. hétfő este 7 óra	Arany bérlet
Április 13. kedd du. 3 óra	Ifjúsági A-bérlet
Április 14. szerda du. 3 óra	Ifjúsági B-bérlet
Április 15. csütörtök du. 3 óra	Ifjúsági C-bérlet

Előkészületben

MILJUTYIN:

Nyugtalan boldogság

NAGYOPERETT 3 FELVONÁSBAN

SZEREPLŐK:

GYÓLAY VIKTÓRIA

BALOGH RÓZSA

BORBÍRÓ ANDREA

RÓZSA SÁNDOR

SZALMA SÁNDOR

SZENTESSY ZOLTÁN

Rendező: LOVAS EDIT

BEMUTATÓ ÁPRILIS 16-ÁN,
PÉNTEKEN ESTE 7 ÓRAKOR

Ára: 3 Ft

71. 11082 Bács-Kiskun megyei Nyomda V. Kecskemét
Felelős kiadó: Nádasdy Ferencné